

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru moarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Focul din Balcani.

Sibiu, 28 Octomvrie n.

Ziarele mari aduc zilnic pagini întregi de știri telegrafice, despre rezultatul ciocnirilor, cari au avut loc între trupele turcești și trupele celor patru state aliate creștine din Balcani: Sârbia, Bulgaria, Grecia și Muntenegru, — dar din ele nu putem scoate alta, decât că și unii și alții se poartă vitejește, și unii și alții înving.

Nici nu se poate altcum. De pe câmpul de războiu nu se pot trimite decât știri controate și bine censurate. Caratul adevăr nu se spune deci niciodată. Și nu se spune, pentru că să nu se descurajeze cei de acasă, să nu-și peară încrederea în vitejia armatei lor, și să nu-și peară pofta de a aduce jertfele cerute pe altarul patriei.

Din mulțimea de știri contradictorii totuși putem însă să scoatem ca lucru pozitiv faptul, că Turcii nu sunt favorizați de noroc nici de astădată. Toate armatele, cari au început războiul în contra lor, au înțeles și înaintat binisor pe teritor turcesc, au ocupat mai multe sate și orașe, au ocupat mai multe puncte importante strategice, iar Bulgarii, după o luptă crâncenă de trei zile, au pus mâna pe fortăreața Kirkilic, și acum sunt pe cale de a cuceri și Adrianopolul, de unde apoi le este deschis drumul la Constantinopol.

Turcia e bătută deci astăzi de suptă de eri, și bătută are se rămână, dacă cumva nu se reculege cu cea mai mare grabire, dacă nu-și adună trupele la olaltă, ca să poată împiedica cu ele înaintarea Bulgarilor.

Nu suntem amestecați, deci nu suntem interesați în războiul acesta, și totuși trebuie să-l regretăm din inimă, pentru că la urma urmelor ori pe care parte va fi învingerea, perderi au toți, și încă mari și dureroase perderi. Să ne gândim numai

la miile, la zecile de mii de morți din ambele părți și la alte zeci de mii de schilodiți, la văduvele cele multe apoi și la mai mulții orfani, cari vor rămânea pe urma războiului. Să ne gândim la faptul, că economia, comerțul, industria: toate stagnează în aceste state încurcate în războiu! Să ne gândim la miseria, la sărăcia ce va urma după războiu!

De aceea, cu bucurie va saluta toată lumea intervenția statelor mari europene, — despre care se vorbește acum de nou, — de a se pune capăt războiului, dacă părțile beligerante s'ar supune cumva dictaturilor lor. Dar tare ne temem de contrariul. Puterile mari, cum știm, au făcut demersuri pe lângă guvernele statelor mici balcanice să nu înceapă războiul, dar ele n'au primit sfatul înțelept, ci au mers pe calea dictată de mintea și inima lor. Unde e scris deci, că dacă acum ar interveni de nou puterile și ar porunci Bulgarii să sisteze focul și să se mulțamească cu succesele de până acuma, — ei se vor supune, nu vor merge înainte pe calea apucată, oprindu-se numai în fața ori chiar în mijlocul Constantinopolului? Și dacă nu vor asculta, îi va constânge la aceasta Europa cu sabia și cu tunul?

Iată deci, că lucrurile de aci încolo pot să se complice. Nu ne-a interesat până acum, că pe partea cui va fi învingerea finală, dar va trebui să ne intereseze de aci înainte, pentru că nu e irrelevant, nici pentru monarhia noastră, nici pentru celelalte puteri mari europene, că Turcia cum va fi împărțită de nou și că Constantinopolul în mâna cui cade? E o fatalitate pentru Turcia, odinioară atât de puternică și atât de temută, că după fiecare războiu pe care-l are harta ei trebuie să fie schimbată; dar e de interesul Europei întregi, că această schimbare cum se face. Aici e punctul deci, unde se ciocnesc interesele puterilor mari europene! De aceea e mare temerea, că dacă Bulgarii vor

continua cu învingerile, și îmbătați de glorie nu se vor supune voinței puterilor mari, — se naște necondiționat un conflict între puterile europene și probabil și atât de mult temutul războiu european, catastrofa, de care toți trebuie să dorim, ca cerul se ferească popoarele Europei.

Legea despre armata comună.

Noua lege militară se deosebește în multe privințe de legea veche. Se cuprind în ea și îndatoriri, și favoruri, cari mai înainte nu au existat, și pe cari e bine să le cunoască publicul cetitor, pentru a se ști oriente. Afăm deci de bine a publica în traducere românească legea despre armata comună, făcută după textul original ungurese al legii, sancționată în 5 Iulie n. 1912 și promulgată, sub numărul XXX, în 8 Iulie n. 1912. Textul legii e următorul:

§ 1. Datorința de a face armata e generală și fiecare cetățean de stat are să o facă în persoană, conform dispozițiilor legii. Datorința de a face armata se referă, la datorința de a se supune asențării, la datorința de a face serviciul activ și la datorința de a face serviciul la gloate.

§ 2. Puterea armată se compune din armata comună, din honvezime și din gloate. Armata comună o formează miliția comună și marina. Armata comună și honvezimea are, ca întregire, fiecare câte o rezervă suplimentară, ori disponibilă.

§ 3. Armata comună are misiunea de a apăra teritoriul monarhiei austro-ungare, sau teritoriul tuturor țărilor de sub domnia Maiestății Sale imperiale și regale apostolice, în contra inimiilor externi, precum și de a susține siguranța și ordinea internă.

§ 4. Honvezimea e chemată, în vreme de războiu, să prijească armata comună și să facă apărarea internă, iar în vreme de pace să susțină siguranța și ordinea internă. Orice sfacere de a honvezimei aparține cercului de competență al ministrului de honvezi. Ministrul de honvezi, respective supremul comandant al honvezimei, — acest din urmă pe calea ministrului de honvezi, — dă în continuare informațiuni ministrului de războiu despre starea numerică, ajustarea, dislocarea, instrucția militară și purtarea în cele disciplinate a honvezimei. În caz de mobilizare (declarația la stare de războiu) și în

vreme de războiu, honvezimea, respective, partea reclamată din ea, vine supusă în privință militară comandantului militar, numit din partea Maiestății Sale. Dispozițiile mai amănunțite referitoare la honvezime se cuprind în legea despre honvezime.

§ 5. Rezervele suplimentare acopăr starea de războiu a armatei comune și a honvezimei. Intre anumite împrejurări ambele rezerve întregitoare pot fi chemate și în vreme de pace la serviciu activ, după dispozițiile paragrafilor 43 și 44.

§ 6. Gloatele, conform dispozițiilor cuprinse în legea despre gloate, au menirea să scrijească armata comună și honvezimea. Orice afacere a gloatelor aparține ministrului de honvezi, care informează neînterupt pe ministrul de războiu despre starea numerică și ajustarea gloatelor. Gloatele chemate sub arme sunt subordonate comandantului militar, numit din partea Maiestății Sale. Dispozițiile amănunțite se cuprind în legea despre gloate.

§ 7. Persoanele aflătoare în etatea de a face serviciul militar, dar neaptes pentru a face acest serviciu, pot fi aplicate, în caz de mobilizare (întregire la stare de războiu) și în vreme de războiu, la alte feluri de servicii, cari stau în legătură cu serviciul militar.

§ 8. Sub îndatorirea de a face serviciu militar este a se înțelege serviciul militar dela armata comună, marină și honvezime. De regulă serviciul acesta e la armata comună: de doi ani serviciul activ, și de șapte ani serviciul în rezervă. La cavarerie însă și la artilerie, precum și la trupele cu serviciu activ de doi ani, cu privire la soldații cari vreau să fie înaintați la rang de subofițeri, ori vin destinați din oficiu spre aceasta, serviciul activ e de trei ani, și de șapte ani serviciul în rezervă. Cei din rezervele suplimentare stau în serviciu doisprezece ani. La marină serviciul activ e de patru ani, după care urmează cinci ani în rezervă și trei ani la apărarea mării. Dintre îndatorii se face serviciul militar în armata comună, la dorința ministrului de honvezi, aceia, cari au ajuns în anul ultim de serviciu, pot să fie trecuți, în număr suficient, la honvezime, pentru întregirea stării de războiu a honvezimei. Dacă raporturile stării de războiu a armatei comune permit, în locul celor din anul din urmă de serviciu pot să fie trecuți la honvezime, în același număr, soldați dintr'un an mai nou de recrutare, făcându-și aci restul serviciului. Despre serviciul dela honvezime se cuprind dispoziții în o lege specială. Asemenea și despre serviciul gloatelor. Cei înrolați pe baza

FOIȘOARĂ.

Monografia școlii elementare populare gr. ort. rom. din Măgoaja

de Gavril Hango, presbiter. (Urmare).

Tot la locul acesta trebuie să amintesc de „Fundațiunea Arsente Ciceu și Irina Turo” de 600 cor., ce e pe cale de a se înființa pe baza testamentului făcut de Arsente Ciceu și Irina Ciceu născ. Turo, de data Măgoaja 15 August 1911, tot în scopuri bisericesti și școlare, ca și ei să fie pomeniți la sf. liturgie între binefăcătorii parohiei. Alături testatoarea, cât și soțul ei, au repartizat și lăsamântul se află sub pertractare. Meritul inițierii acestei fundațiuni încă este al inv. G. Prigona. Rămâne, ca meritul înființării să fie al parohului V. Cupșa.

Acestea sunt mijloacele materiale din cari se susține școala, iar acum să vedem

IX. Salarul învățătoresc. Ce sa'ar au avut învățătorii dela început Ioan Cupșa și Ioan Bozuru, nu am putut afla. Afăm însă după 5 ani dela înființarea școlii un

contrast de datul 7 Oct. 1855 încheiat deoparte între parohie și antistia comună și de altă parte între fostul învățător din ultimii doi ani școlari Ioan Hango (tată-meu) pe 4 ani, în care se zice, că i se dă plată anuală pentru tot pruncul umblător la școală „40 de graițe în argint”, apoi „8 cupe de mlaia” și câte „1 sanie de lemn”, iar pentru o fată câte 20 de graițe în argint și câte 4 cupe de mlaia. Școala însă o va ținea în casa dinaintea dela locuința sa, fără a i se da altă plată. Bucatele le va căpăta toamna până în postul Crăciunului, iar banii: jumătate la Crăciun și jumătate la Paști; lemnele — când va avea lipsă de ele. Vacanțe poate da numai după porunca dlui protopop.

Între adevăr un salariu decât care mai modest nici o să se poate închipui, dacă luăm mai cu seamă în considerare, că precum îmi spunea, nici odată nici o fată nu i-a umblat la școală, iar băieții abia câte 20—25. Astfel întreg salariul anual abia îl putem evalua la 35 fl. chiar abstractie făcând, că tot în contul acestui salariu trebuia să țină și școala în locuința sa privată. Dar să nu uităm, că pe atunci și cu școala aceasta eram numai la începutul începutului, și învățătorul acesta nu avea încă calificățiune învățătorescă, ci numai 3 clase normale. Contractul a fost aprobat cu datul Gostila, 14 Oct. 1855 de protopopul Ioan Bodea al tract. Solnooul-inferior.

Favorul cel mai mare*) pentru învățător a fost însă, precum se vede pe clauzula de pe contract „Vom k. k. Kreissamte”, de datul Dej, 25 Martie 1856, că „Dem Gemeindeflehrer Johann Hango wird auf die Dauer des vorstehenden Vertrages die Militär-Befreiung hiemit zuerkannt”. Favorul acesta pentru învățătorii se baza pe Normativul de recrutare din 1852 deslușit mai de aproape prin ordinațiunea guvernatorului c. r. mil. și c. v. trans. din 24 Iunie 1853 nr. 57 (Bulet. guv. prov. trans. pro 1853 Sect. II. pag. 142). Și aceasta pe atunci, când monarhia era încurcată mereu în războaie și serviciul militar activ era de 8 ani și foarte greu (vezi comunicatul meu: Șaguna și miliția, în Rev. Teol. 1910 nr. 10), nu era de desconsiderat. Pe atunci aceasta a și îndemnat poate pe cei mai mulți ca să îmbrățișeze cariera învățătorescă, să fi fost salaral cât de modest; căci umblând ocopii la școală de comun numai în lunile de iarnă, omul se putea ocupa și cu economia. Apoi și statul da bucuria atunci acest favor, chiar și celor fără calificățiune pedagogică, numai să știe ceva ceti, serie și socoti, căci în lipsa de oameni cu carte mai multă, n'avea pe cine aplica de învățători, și se bucura, că biserica barem

*) Pe lângă sentința dela purtarea sarcinilor publice (vezi circ. cons. din 15 Iunie 1850 nr. 540; 24 Apr. 1852 nr. 530; 8 Apr. 1853 nr. 363, 5 August 1853 nr. 210 etc.)

în privința acestora îi putea ajuta fie cât de puțin prin înființarea și susținerea de școli confesionale, fie cât de modeste.

Începând cu anul 1850 înmulțindu-se școlile de tot felul, s'au înmulțit și oamenii cu carte mai multă, în consecință și cei cu calificățiune pedagogică, așa că precum se vede din circularul fiericului Șaguna din 12 Dec. 1858 nr. 1043, dat în legătură cu Normativul Locotenentii ces. reg. a țării cu datul 5 Ianuarie 1859 nr. 30361/301 se comunică dascălului, că pe viitor numai acei dascăli vor fi scutiți dela miliție, cari vor avea clasele normale și cursurile pedagogice și vor fi instituiți în mod definitiv, iar întrerupându-și activitatea învățătorescă ori părăsindu-o de tot și sfîndu-se încă apti de serviciu militar, se vor înrola la oaste. De aci încolo și vedem apoi tot mai mult răbindu-se învățătorii fără calificățiune pedagogică, — spre binele poporului.

Următorul învățător, capelanul George Cupșa, precum se vede dintr'o consemnare a oficialului protopresbiterial din 15 Sept. 1862, pe atunci avea salariu învățătoresc 80 fl. și 24 ferdele de oucuraz, solvit din repartiție aruncată pe popor, iar școala se ținea în casă închiriată. Deci o îmbunătățire însemnată față de trecut. Nu e mirare, căci învățătorul acesta totodată și capelan pe lângă tată-său și soarta sa avea pe lângă clasele normale și calificățiune pedagogică și teologică.

legii acestuia, întrucât ar fi făcut serviciu activ de trei ani, vin dispensați de a face serviciu în cei doi ani din urmă dela gloate, iar dacă au făcut la marină serviciu activ de patru ani, vin dispensați dela cei doi urmă cinci ani de serviciu dela gloate.

§ 9. Aceia, cari au fost pregătiți pe apesele statului pentru vreun serviciu militar, și în scopul acesta au primit stipendiu, cheltuieli de studiu, cu îndatorirea de a le înapoia, ori ajutoare din vre-o fundație: afară de serviciul activ de trei (patru) ani, stabilit pentru cei ce intră de bună voie la miliție, mai au se facă un serviciu special activ, a cărui durată a fost stabilită, conform înțelegerii, mai înainte. Serviciul acestora e de desprezece ani, în general; dar în cazul, că în urma studiilor terminate cu întârziere, serviciul activ s'ar termina după expirarea îndatoririi de a face serviciu militar, acesta se va prelungi pentru ei în asemenea măsură. Dacă îndatorirea de a face serviciu special activ s'a început înainte de împlinirea anului 20 de etate, întregul serviciu activ nu poate se fie mai lung de zece ani. Cu privire la academicieni militari cu locuri plătite și la elevii dela academia maritimă, asemenea cu locuri plătite, anii de serviciu sunt desprezece, și dacă instruirea lor a durat trei ani, ori mai mult, fac patru ani de serviciu activ, iar la marină cinci ani.

§ 10. Cei ce au fost cetățeni de stat austriaci, dar și-au câștigat cetățenia ungărească, și cei din Bosnia și Herțegovina, cari și-au câștigat cetățenia ungărească, dacă au satisfăcut în patria veche datorințele de a se supune asertării, nu au se mai fie asertati în țările coroanei sfinte ungare, ci cu rezervele îndatoririi de a-și face serviciu legal, și cu computarea serviciului deja împlinit, se vor încorpora la trupele comune de cari se ține comuna lor, la marină, ori la honvezime, respective vin purtați în evidență la gloate. Alte persoane, neamintite mai sus, cari și-au câștigat cetățenia maghiară în etate de recrutare, cad sub îndatorirea de a face serviciu militar, corespunzător etății lor, în înțelesul legii acestuia, fără privire la faptul, că în patria de mai înainte au satisfăcut, și cum au satisfăcut, acestei îndatoriri. Astfel de indivizi, dacă după anul în care au împlinit anul 23-lea al etății, dar înainte de 31 Decembrie al anului în care împlinesc anul 33-lea al etății, — au câștigat cetățenia maghiară, imediat se supun asertării, dar numai odată, și în caz că sunt apți, vin înrolați; iar pentru a-și face serviciu, vin trecuți la rezerva întregitoare a honvezimei, în anul care corespunde anului de serviciu numărat dela anul nașterii lor. Cetățenii de stat maghiari, cari și-au câștigat cetățenia în Bosnia și Herțegovina, sunt supuși dispozițiilor cuprinse în legea acestia. Persoanele cu locuință permanentă pe teritoriul țărilor de sub sfânta coroană ungărească, a căror cetățenie nu poate fi stabilită, cad sub dispozițiile acestui paragraf.

§ 11. Integritatea armatei comune se face: prin asertare, prin înrolarea persoanelor cari au terminat școala militară și au fost ridicate la rang de ofițeri, ori cadeti, și prin intrare de bună voie la miliție. În mod excepțional se permite și trecerea dela honvezime a aspiranților de ofițeri, a candidaților de funcționari militari, a geșșurilor, în caz de necesitate și a sclășilor de rând, cari singuri se cer, la armata comună, sau la marină, în serviciu activ. (Va urma).

Invățătorul următor Gavril Șileam, ginerile pretorului Ioan Buzura, iar acesta fiul parohului Petru Buzura, prin anii 1868 avea salariu 120 fl., mai târziu i s'a urcat la 180 fl., plătindu-i-se 60 fl. din repartiție pe popor, iar 120 fl. începând din anul 1872, din arănda regelului (dreptul de orăzmărit) comunal — bisericesc, respective a proprietarilor de pământ nobili. Și acest invățător a fost calificat și instituit definitiv, ținând și el școala în casă închisă, apoi în locuința sa privată. În anul 1872 a căpătat un ajutor de 15 fl. din fondul didoxial.

Urmasul său Alexiu Cupșe, fratele parohului George Cupșe, fără calificățiune școlară, încă a avut salariu 180 fl. în anul șc. 1873/4.

Cu începutul anului școlar 1874/5 s'a făcut o îmbunătățire și mai însemnată în salariul invățătorilor, căci punându-se în activitate fundațiunea Botte, prin ordinul eons. din 30 Iunie 1874 nr. 2058 școl. s'a întregit salariul invățătorilor la 300 fl., asemănându-se din fundațiunea Botte în salariul invățătorilor 180 fl. În urma acestei asemănări parohia a sters repetiția de 60 fl. de pe popor și a dat numai cei 120 fl. cei căpătați din arănda regelului. (Va urma).

Expoziția de copii din Rășinari.

— Raport special. —

Conducătorii Reuniunii agricole române a comitatului Sibiu urmând frumosul obicei din trecut, și vîzîndu-se din ce în ce a realiza scopul pentru care s'a înființat această reuniune, de a promova interesele morale și materiale ale poporului român din acest comitat, atât pe teren economic cât și cultural, — de un șir de ani aranjează expoziții de copii, fiind și aceasta una din problemele reuniunii, de a sfătui și îndruma poporul la emulare și în ceea ce privește creșterea și îngrijirea copiilor.

A VII-ea expoziție de copii a fost aranjată de „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiu” în Rășinari, în ziua de 7 Oct., după cum s'a anunțat la timpul său. Această expoziție a fost una din cele mai bine succese, întrucât la aceasta a luat parte o seamă de fruntași ai neamului și bisericii de pretutindeni, dănd astfel expoziției un caracter sârbătoresc și luîndea proporțiile unei adunări cu adevărat culturale și naționale.

Voi înșira numele acelor distinși oaspeți veniți în comună anume pentru această expoziție. Cînd aceste nume oricine își va putea face o idee despre succesul moral și material al expoziției.

Au luat parte: P. S. D. Episcop al Caransebeșului Dr. Miron E. Cristea, marele binefăcător al neamului D. Vasile Stroescu, D-na Cosma, D-na A. Dros cu Dșoara Vulo, Dl. Oct. Goga cu D-ne, Dl. maior Măcelariu, Dl. Tordășianu cu D-ne, Dr. V. Stan cu D-ne, T. Popovici cu D-na R. Simu cu D-ne, V. Păcălă prof., A. Cosciuc, N. Iosif, medicii: Dr. Ianou, Dr. Petrascu, Dr. Dobrescu, Dr. Petri medic ceroual, Dl. Brătianu, A. Esca, G. Goga ș. a., apoi toată inteligența din comună și din satele vecine.

La orele 10 secesse în comună o nuna frumoasă de oaspeți înșirați mai sus în frunte cu Preasf. Sa D. Episcop Cristea și cu „îngerul păzitor al neamului românesc” Ilust. D. V. Stroescu. Pompierei voluntari întîmpinînd pe ilustrii oaspeți aproape de capătul comune, și sunt binevențați de not. sub. com. I. Giurociu, răspunzînd acestuia Preasf. Sa Episc. Cristea în frumoase cuvinte. Oaspeții sosiți se îndreaptă către biserica cea mare, serviciul divin fiind însă terminat, se face un pelesirej la mormântul Marelui Andrei.

Apropiindu-se ora 11, fixată pentru începerea expoziției, oaspeții străini se adună la școala împreună cu locuitorii din comună, precum și mamele chemate cu copii dela vîrsta de 1 an până la 4 ani. Numărul copiilor cari au luat parte la expoziție a fost aproape 350.

Fiind timpul frumos expoziția s'a ținut în curtea școlii, aici o sală oricît de mare ar fi fost nu putea cuprinde publicul numeros și numărul mare al celor chemați pentru expoziție.

Dl. Dr. V. Stan prof. sem., ca președintele expoziției de copii, prin o vorbire frumoasă salută oaspeții sosiți, în special pe Preasfinția Sa Dl. Episc. Cristea și Ilust. D. Stroescu — patronii acestei expozițiuni; arată scopul reuniunii agricole, ce anume intenționează prin aranjarea astfel de expoziții, declarînd expoziția de deschisă. De altfel fiind vorba de D. prof. Stan foarte instructivă, sperăm că o va publica și astfel va fi accesibilă și pentru cei ce nu au avut norocirea a o auzi cu acest prilej. Terminînd prof. Stan, vorbește parohul-primar Maniu Lungu saluțînd în numele rășinărenilor oaspeții sosiți, în special pe Preasfinția Sa Dl. episcop Dr. Cristea și pe Ilust. D. Stroescu.

Vorbește apoi Preasfinția Sa Episc. Cristea frumos și instructiv, așa după cum numai P. S. Sa știe vorbi, captivînd nu numai pe cei de aici, dar chiar și pe număruiți oaspeți străini. La vorbirea sa arată cari sunt virtuțile neamului românesc, ce l-a susținut în trecut, sfătînd pe cei prezenți a ține la lege, simba și obiceiuri. Vorbește despre comuna Rășinari, despre dragostea cu care totdeauna a venit în această comună, chiar și de astădată, cînd chemat era a lua parte la ședința de încheiere a congresului național bisericesc, totuși n'a putut întrelăsa acest moment și a nu participa împreună cu „îngerul păzitor al neamului românesc” Ilust. D. V. Stroescu (Ovații îndelungate). Arată bogăția românilor, nu în averi, ci în numărul mare de copii buni și ascultători, scoțînd la iveală cum aceasta comună a dat neamului și bisericii noastre bărbați aleși ca puține alte, amintind pe unii din cei trecuți la vecinicie, iar dintre cei în viață amintește pe poetul Goga (ovații îndelungate) „cel ce cu spiritul său șger s'a înălțat până la stele și nori”. Nu esageriez cînd spun, că vorbirea episc. Cristea a stors lacrimi de bucurie din ochii celor prezenți. Un țaran îmi spunea „așa o fi vorbit Ioan Gură de aur, de i s'a zis gură de aur”.

Corul școlii întonează frumoasa cântare „Letina gîntă”, după care a urmat conferința medicului comunal Dr. Ioan Bucur despre „Igiena poporului dela sate”, sulevînd o seamă de chestiuni din igiena poporului, dănd sfaturi și îndemnuri și scoțînd la iveală multe cauze cari împiedecă trăinicia, și slăbesc dezvoltarea fizică a poporului românesc, arătîndu-le totodată pe aceste cauze cari pricinuesc sârăcia românilor. Vorbește în special de referințele locale, de starea românilor din jur, arătînd cu date mult grăitoare suma fabuloasă ce o cheltuesc oamenii noștri pe spirit în una din comunele din jur. Arată mai departe, cum după planul de învățămînt igiena e lăsată afară aproape cu totul din școală, deși aceasta e de mai mare însemnatate pentru viața omului decît multe cunoștințe puțin potrivite cu mintea copilului. Conferința medicului Dr. Bucur a fost foarte succasă, și nu ar strica să se publice, cetitorul va găsi multe lucruri interesante și instructive. Din mai multe conferințe speciale de felul acesta s'ar putea foarte bine alcătui și cunoaște starea generală igienică și alte multe la întreg poporul românesc.

După terminarea celor amintite până aci, s'a constituit la propunerea dlui Tordășianu juriul esaminator împărțit în 3 grupuri, la copii de 1 an, de 2 și de 3 ani, luînd parte ca juroři toți oaspeții și stimatele Dne venite din Sibiu precum și preoții, invățătorii cu soțiile lor, apoi mai multe femei fruntege din comună, iar în fruntea fiecărui juriu unul din medicii prezenți.

Dat fiind numărul mare al copiilor veniți la expoziție, esaminarea lor a fost anevoioasă, durînd peste 2 ore. S'au premiat 65 copii și copile, distribuindu-se cu totul 260 cor. La această sumă a contribuit „Reuniunea agricolă” cu 50 cor., apoi bis. gr. or. din lor, comuna politică, fondul mizerilor, banca „Andreiana” cu câte 50—150 cor., totodată și pentru acoperirea altor spese împreunate cu aranjarea acestei expoziții, mai departe „Reuniunea meserieșilor” cu 10 cor. cu destinația de a se premia copiii de meseriaș.

Însute de premierea copiilor, inv. azilului com. Al. Iarca aranjază cu copii dela azil o producție foarte succasă, cu declamări, cântări și jocuri, cari au plăcut foarte mult, mai ales că dintre oaspeții veniți unora, acum li s'a dat pentru prima oră prilej a vedea producțiile cu elevii școlii de azil, aici afară de Săliște, unde e azil conf., abia de mai există vre-o școală de felul acesta între români.

Totodată cu ocaziunea aranjării acestei expozițiuni în comuna Rășinari „Reuniunea agricolă” pune bază cu suma de 20 cor. unei fundațiuni, numite „fondul femeilor leuze”, la care legendarul boș și binefăcător al neamului românesc Ilust. D. V. Stroescu dăruiește 100 cor., iar alții sume mai mici, adunîndu-se suma de 160 cor.

Afară de cele amintite până aci, celor ce au ostenit la expoziția de copii li s'a dat ocaziune a vedea aranjată în una din clasele școlii o casă țărănească de toată frumuseța. Cei străini au putut să admire bogăția unei case rășinărești, au putut să vadă multe obiecte vechi, țesături și altele, și mai pe sus de toate s'a putut constata spiritul conservativ în toate ale casei, atât de caracteristic poporului rășinărean. Cu adevărat a fost o mică expoziție casnică, iar meritul pentru aceasta îi revine mult stimatei Dne Aurelia Goga, care nu puțin a ostenit la aranjarea ei, și pentru care faptă merită totă lauda și recunoștința.

Cu acest prilej s'a mai făcut un lucru bun, și anume s'au format grupuri de oameni, femei, feciori și fete, cari în portul vechiu rășinăreș au fost fotografiați, asemenea și copiii premiați împreună cu mamele lor.

La ora 4 se începe banchetul la care iau parte 70 persoane, din cei străini, precum și inteligență și popor din comună. Ca la astfel de ocaziuni n'au lipsit vorbiri obișnuite. Dl. prof. Stan închină pentru patronii expozițiuni, vorbește apoi Preasfinția Sa Ep. Cristea pentru rășinăreni, în urmă școlii primar Lungu, poetul Goga și dir. școlii Frățilă.

Încă câteva cuvinte. Expozițiunea a reușit bine, comitetul aranjator local, preoții și invățătorii și-au dat toată silința pentru buna reușită a acesteia, iar dacă caracterul expozițiuni a fost atât de impunător și sârbătoresc, în primul rând se atribuie participării Preasfinției Sale Dlui Episcop Cristea și Ilust. D. V. Stroescu, precum și oaspeților distinși ai societății noastre sibiene. Comuna Rășinari a dovedit și de astădată puterea morală și materială ce r'zîdă în ea și în locuitorii ei, făcînd și din parte-i totul ca si această sîrbare, deși a fost numai o expozițiune de copii, să nu fie mai pe jos ca alte multe cu alt caracter din trecut.

Rășinăreanul.

O conferință prețioasă.

Impresii.

Cînd intenționez să dau publicității aceste știri — o fac, nu că așa s'a obișnuit și în trecut, să se dea cîntare de samă mai mult sau mai puțin oficioasă despre mersul conferințelor prețioase, ci ca să mi satisfac îndemnul sufletesc, ca să-mi exprim și pe această cale admirația ce o simțesc pentru a doua oară cu aceste ocaziuni.

Pentru mine e o adevărată plăcere să iau parte la convenirile noastre prețioase; și cînd mă depărtez dela o astfel de întrunire, plec cu dorul ferbinte de a putea reveni cît de curînd în mijlocul fraților mei.

În zilele grele ce le trăim, cînd parecă toate sunt în contra noastră, oameni și elemente, cînd sentimentele neamului românesc, preoților, li se impune o veghere încoadată, — trebuie să avem un izvor de unde să primim din cînd în cînd îmbărbătare, curaj și dor de muncă, iar față de oropsitul nostru popor pentru binele căruia trăim, dragoste și mai mare.

Unul din aceste izvoare cred eu că e conferința anuală a preoților noastre din fiecare tract.

Particip pentru a doua oară la aceste conferințe ale preoților noastre din tractul Alba-Iulia și pot mărturisii, că am rămas încîntat și pe deplin mulțumit cu cele ce am văzut și auzit.

Am văzut cum această preoție, condusă de idealuri sfinte, de dorul de a înainta, de a fi folosită de societăți din care face parte, de a conduse turme ei încredințată din partea lui Dumnezeu și a Arhierului spre fclaire pe acest pămînt și spre o viață și mai fericită ce va să vie; zic, am văzut cum condusă de aceste idealuri preoțiunea tractului Alba-Iulia face și va face și în viitor tot posibilul pentru înfăptuirea lor!

Am văzut și simțit, că membrii acestei conferințe sunt conduși în activitatea lor particulară și colectivă de mentorul sfînt, de iubirea creștinească, fără de care toată activitatea omenească rămîne subredă! Ei nu numai pe calea raționării doresc să se apropie unul față de celalt, (cînd toate judecățile omenești sunt relative, iar ce e relativ nu împacă sufletul) — ci și prin iubire, prin dragostea frățască care ne poate singură uni pe toți, doresc să-și închege rîndurile, să devie un puternic falanx, de care să se puteze nimeni a se atînge.

Această preoție simte, că condusă de iubire poate privi cu încredință și poate trece cu vederea deosebirile de arunte ale opiniilor, — simte, că din dragoste pot mărturisii cu toții într'un gîm.

Am văzut cum cei bătrîni, suni și blânzi, cu tact și părintească iubire ocroteau și povățuiau pe cei tineri, pe cei cu nemăsurată încredere în ei. Și vice-versa am admirat dragostea, reverința și sinceritatea celor tineri, a celor nedepriși cu încredințele vieții, cari dela premise ideale sar la concluzii de activitate practică fără să țină socoteala: cît timp și cîtă pregătire trebuie până ce o gîndire poate fi adusă la îndeplinire!

Fericit este acel popor, a cărui conducători pot uni aceste două lucruri: avîntul tinereșc dornic de înaintare și progres, cu mintea, experiența și tactul bătrînilor, așa după cum am văzut că o face această preoțiunea din tractul Alba-Iuliei.

Și încă ceva ce nu pot trece cu vederea: între conducători și cei conduși am constatat acea armonie și încredere reciprocă, pe care o doresc să se sălășluiească pretutindeni! Cei păstoriți, cei conduși sunt convinși de bunăvoința și capacitatea șefului tractual, iar conducătorul după o experiență bogată, după progresul vădit, își pune toată încrederea în ostașii și frații săi!

O astfel de societate numai binecuvîntată poate fi și prin urmare binecuvîntarea cerească va umbri și roadele murcii ei!

Am auzit cu această ocaziune discuții serioase, demne de oameni maturi, dela cari aștepti seriozitate și știință. Fără patimă, fără personalități, fără neghina aceea hădoasă pe care o numim invidie, au fost discuțiile acestei conferințe. Membrii ei, preoții au dovedit că sunt la înălțimea chemării lor, din cuvintele lor, din mersul gîndirii lor s'a văzut dorrea binelui obșteșc. Această preoție e departe de a fi condusă de un utilitarism strîmt, care vestește toate pornirile înalte ale sufletului omeneșc, dar totodată se ferește de tot ce e chimeric!

Aș fi nedrept față de mine, cînd aș voi să retac efectul ce mi l-au produs toate cele sus zise în sufletul meu! Fără să vreau, ochi sufletului meu căutau turme păstorilor adunați la această conferință! Pri-

veam pare că acea mulțime, acele mii de suflete, soarta și viitorul cărora e depusă în mâinile acestor părinți sufletești! Și privindu-i pare că le spuneam: Popor ferit! Tu poți suferi în prezent, poate de multe ori ești înfundatului cu soarta ta, — dar ai încredere în păstorii tăi, în adevărații tăi conducători! Viitorul tău trebuie să fie ferit, mintea și inima preoților tăi îl pregătește cu încetul, — pas de pas se apropie de tine popor român ceasul fericirii adus de ai tăi preoți! Sufletul fideiului păstor al tău e un răuourgător de povești și îmbărbătare pentru voi! Să știți-vă numai să-l cunoașteți și să-l așteptați folosii.

Multă durere a dat peste capul bietului român, și prin urmare mult au avut să suferă cei ce-l iubeau pe el, păstorii lui. Și atât am știut neajunsurile de până acum atât am știut să facem — să ne întrebăm până când această suferință, până când această mucenicie pentru atâtea nevinovați? Dar am rupt cu trecutul, căci rugămintele milogilor, a celor ce cerșeau, sunt zadarnice. Prețimea de azi de pretutindeni, prețimea ortodoxă a neamului românesc, care înțelege că adevărata rugăciune — ezi e primită și de Dumnezeu, este aceea a credinței, a muncii, a conștiinței de sine! Această prețime e convinsă, că cerșirile nu își aruncă binecuvântarea asupra cerșitorilor, ci se deschid cum zice savantul profesor loga: „bogat în binecuvântări asupra activității omenești, conștientă de scopurile ei, asupra străduințelor îndărătnice, asupra isprăvii îndeplinite“.

I. Dăncilă.

Din protopresbiterate.

Convocare.

Prin aceasta convocăm conferința preoțască din protopresbiteratul Avrighului pe Joi în 1/14 Novembre 1912 în parohia Porumbacul inferior cu următorul

Program:

1. La 7½ ore s. m. serviciul divin celebrat de preoții Aurel Mușat, Gavril Păstean, Trandafir Dregomir, dintre cari preotul Aurel Mușat va predica despre Dămăneca a XXV. după Rusalii.
2. Deschiderea conferinței, constatarea celor prezenți și constituirea.
3. Discuție asupra serviciului divin și asupra predicii.
4. Comunicarea rezoluțiunii consistoriale Nr. 12557 B.
5. Tema dată de Preaevenerabilul Consistor arhiepiscopar: Cum s'ar putea face cu bun efect educația religioasă morală a credincioșilor noștri și mai ales a elevilor de școală din acele comune bisericesti, în cari nu avem școală confesională, — temă lucrată de Pavel Borzea și Tren-dafir Dregomir.
6. Fiecare preot să aștearnă raport despre activitatea sa în parohie în 1912.
7. Satorirea obiectelor pentru conferința anului viitor și desigurarea locului conferinței.
8. Închiderea conferinței.

Avrig, 2 Octomvrie 1912.

Ioan Cădea
protopop.

Convocare.

Prin aceasta convocăm conferința a XIII-a ordinară preoțască din protopresbiteratul gr. or. român Dej, care se va ține în Dej, la 25 Oct. 1912 st. v. și la care este obligat a participa fiecare preot.

Ordine de zi:

1. Serviciu divin la 8 ore dimineața ținut de parohii Zaharie Manu din Olpret Stigimund Lengy al Selișea și Dumitru Păltinean din Ciceu Hășmaș, împreună cu invocarea Duhului Sfânt. — Predica o va rosti Ioan Cotașiu, paroh în Dobricel.
2. Deschiderea conferinței la 9 și jum. ore s. m. în școală, constituirea biroului și constatarea celor prezenți.
3. Discuție asupra serviciului divin și a predicii.
4. Comunicarea rezoluțiunii consistoriale din 20 Dec. 1911 Nr. 14471 Bis. asupra concluzelor conferinței din 1911, precum și a altor rezoluțiuni.
5. Referada parohului Victor Căpșă din Măgoaja asupra rapoartelor preoților referitoare la împlinirea celor 12 puncte din pastorală arhierescă „Sfaturi arhieresti“, dato 29 Iunie 1909 Nr. 7983.
6. Tema dată de Ver. consistor arhiepiscopar și lucrată de parohii Gavril Mieu din Gălgău, Zaharie Manu din Olpret și George Ciupă din Baba: „Cum s'ar putea face cu bun efect educația religioasă morală a credincioșilor noștri și mai ales a elevilor de școală din acele co-

mune bisericesti, în cari nu avem școală confesională?“

7. Referada parohului Zaharie Manu din Olpret asupra rapoartelor preoților despre activitatea lor.

8. Referada parohului Teodor Cotașiu din Ding asupra rapoartelor conducătorilor grupurilor religioase cu privire la activitatea acestora și la starea comunelor bisericesti din cerul lor.

9. Raportul comisiei pentru procurarea de cărți pe seama bibliotecii preoților protopresbiteratului.

10. Raportul și rațiunile despre starea bibliotecii preoților tractuale în anul 1911.

11. Propuneri independente enunțate la termin.

12. Alegerea alor 2 preoți în comisiunea pentru satorirea obiectelor conferinței viitoare.

13. Desigurarea locului pentru conferința proxima.

14. Închiderea conferinței.

Dej, 4 Octomvrie 1912.

Teodor Hermanu
prot. gr. or. rom.

Convocare

Prin aceasta convocăm conferința preoțască pe Luni în 5/18 Noemvrie 1912 în Sepsisăngeorgiu cu următoarea:

Ordine de zi:

1. Serviciu divin la 8 ore a. m. Vor oficia preoții Ioan Toma, Ioan Dan și Ioan Ciora.
2. Predica o va ține parohul local Ioan Popoviciu.
3. Deschiderea conferinței. Constatarea celor prezenți și constituirea biroului.
4. Discuție asupra serviciului divin și a predicii.
5. Comunicarea ordinului consistorial Nr. 14824 Bis. din 20 Decemvrie 1911.
6. Cum s'au îndeplinit cele 12 puncte din sfaturile arhieresti, — lucrată și de preoții, cari nu și-au fost înaintat lucrarea în anul trecut.
7. Cum s'ar putea face cu bun efect educația religioasă morală a credincioșilor noștri și mai ales a elevilor din acele comune bisericesti, în cari nu avem școală confesională?
- Ambele teme au să fie lucrate de fiecare membru și prezentate la oficial protopopesc până în 1/14 Noemvrie 1912.
8. Raport despre biblioteca tractuală și restanțierii cu cotizațiunile anuale.
9. Alegerea unei comisii spre a stabili ordinea de zi a conferinței viitoare.
10. Propuneri.

Brețou, 30 Septemvrie 1912.

Constantin Dimian
protopresbiter.

NOUTĂȚI.

Semne bune. Ni se scrie din Făgăraș, că în șednța comisiei administrative, ținută la 18 Octomvrie s. o. mai multe cereri pentru ajutor de stat la întregirea salariilor învățătoresci, au fost tratate cu bunăvoință și recomandate guvernului spre înouălințare. Asemenea s'a hotărât a se interveni la dl ministru de finanțe, ca în considerarea calamităților economice din anul acesta, dările să nu se încasseze până la anul viitor. Așteptăm și alte semne, ca să putem crede în zorirea unor vremi cu pace.

Procesul domnului Dr. N. Șerban. În procesul de „egitare“ al dlui deputat Dr. Nicolae Șerban s'a pronunțat Joi Curia regescă reducând pedeapsa la 14 zile temniță și 640 coroane amendă.

Pentru Desteaptă-te române. În procesul intentat mai multor domni din Făgăraș, pentru că au cântat în sala comitatului „Desteaptă-te Române“, tabla regescă din Ogorheiu a adus Marți sentință de achitare, nimicind sentința tribunalului din Brașov.

O bibliotecă scrisă. Capitala imperiului otoman are o comoră, unde străinii până în timpul mai nou erau opriți să intre. Comora aceasta este biblioteca din biserica Sf. Sofia. Biblioteca aceasta, care s'a înființat în secolul al 12-lea, este unică în felul său. Conține două mii de volume toate în manuscris; cărți tipărite nu are nici una. Turcii cunosc valoarea însemnată a bibliotecii, ferestrele mărunte ale sale sunt întărite cu grății groase de fer. Puține persoane au izbutit în cursurile veacurilor să pătrundă în acest loc, și astfel prea puțin se știe despre cuprinsul

cărților scrise. Între manuscrise se găsesc unele, care datează de trei mii de ani; un asemenea volum prețuiește cel puțin 50 mii de coroane. Mai multe universități europene au încercat să obțină permisiunea de a studia biblioteca manuscriselor, — dar până acum fără rezultat.

Pentru fundațiunea ziariștilor. Dna și Dl *Lilian și Anastasiu Boru* din Mediaș au contribuit din prilejul căsătoriei lor la fundațiunea ziariștilor cu suma de 50 cor. Prin aceasta Epitropia fundațională le ex-primă mulțumirile sale.

Pentru cei răniți. Dama sârbe din Zombor au pornit o colecție pentru răniții armatei sârbești. Asemenea colecție se face și în alte comune sârbești din patria noastră.

Hymen. *Elvira A. Putici*, Timișoara, și *Dr. Cornel T. Albu*, Bateni, logodiți.

— Doamna *Natalia S. Gavriș* fiica dlui *Gregoriu Gavriș*, învățător penz. din Ciceu Glurgești, și dl *Vasiliu Cutoan* inv. în Horvatu român, fidați.

Avis. Am onoare a vă aduce la cunoștință, că mi-am deschis cancelaria avocațială în Mediaș (Medgyes), piața mare Nr. 16 în casele domnului *Gustav Schuster*. *Dr. David Bleahu*, avocat.

† **Aurelia Călbureanu** fiica proprietarului *Ilie Călbureanu*, din Boian, a decedat în etate de 16 ani, la 25 Octomvrie 1912 după un morb greu și lung. Rămășițele pământești ale defunctei s'au așezat spre veciniasă odihni Duminec, în 27 Octomvrie c. st. n. la 2 ore după amiază, în cimiterul de lângă biserica gr. ort. română din Boian. Fie-i țărâna ușoară!

Alegere de învățător. Dl *Emil Pop* de Subpădure, a fost ales inv. gr.-or. român cu unanimitate de voturi în comuna Păucea, (traot. Mediaș).

Expoziție internațională de mărci postale. Din Londra se scrie, că în 16 Octomvrie s'a deschis în Royal Horticultural Hall o expoziție internațională de mărci postale. S'au trimis obiecte din toate țările pământului, din Mexico, Siam și Japonia. Sunt cu totul peste trei sute de expoziții. Valoarea întregii a rarităților trimise este cam de trei mii funți sterling. Din Ungaria participă la expoziție *Ioan Schmidt* cu o colecție de mărci levantine.

Catastrofele miniere și împăratul german. În prezența împăratului *Wilhelm* s'a inaugurat în orașul *Dahlem* un institut chimic, fizic și electrochimic. Cu acest prilej suveranul a comunicat celor de față, că după catastrofele cele multe miniere s'a adresat către savanții chimiei și i-a rugat să facă propuneri, ce fel de măsuri s'ar putea lua pentru apărarea vieții muncitorilor miniere?

Ziar oprit. Cu ziua de Joi guvernul nostru a oprit vânzarea ziarului *Pesti Hirlap* la gările căilor ferate din țara noastră. Numitul ziar a atacat fără cruțare mai de multe ori stăpânirea.

Extirpare. Într-o comună de lângă Macau a turbat un mare număr de pisici și câni. În săptămâna trecută au mușcat trei persoane, ear mai de curând alte două, care toate au fost transportate la institutul Pasteur din capitală. Reprezentanța comunală, în urma deselor cazuri de turbare ivite în acest sat, a hotărât să stărească toți câinii și toate pisicile de pe teritoriul său.

Jertfa politetiei. Nu este tocmai o cale, ca omul să fie totdeauna politicor, — aceasta se va vedea din următorul caz. Un șofer parisian a întâlnit pe drumul către Fontainebleau două dame, care în urma unui accident al automobilului lor erau nesăvite să-și facă drumul pe jos. Șoferul, prevenitor, a pofit damelor să se urce în automobilul său. Dama, încântate de bunățatea omului, au primit îndată invitarea. Automobilul abea făcut câțiva kilometri, și fără veste s'a resturnat. Amândouă damele, în urma căderii, au suferit câteva răniuri ușoare. Șoferul însă a fost dus la judecată și condamnat să plătească damelor o despăgubire de 50 mii de coroane...

Pensie urcată. Maiestatea Sa Monarhul a înouălințat uraarea pensiei, dela 5000 la 10.000 coroane, acordate în 1900 exploratorului polar *Iuliu Cavalier Payer*. De curând s'au împlinit 40 de ani, dela ziua când expediția austro-ungară, pe bordul vasului „*Tegethoff*“, plecase spre polul nordic.

Rețeaua căilor ferate din lumea întreagă. Numărul mai nou al ziarului funcționarilor dela căile ferate germane cuprinde câteva interesante date despre căile ferate în starea lor dela 30 Decemvrie 1910. Totalitatea de căi ferate ce acoperă pământul cu sfârșitul aceluia an, a fost de un milion și treizeci de mii de kilometri; și anume Europa avea 333.000, America 526.000, Asia 102.000, Africa 37.000 și Australia 31.000 kilometri. Clădirea tuturor căilor ferate din lume a costat 227 miliarde de mărci, din care Europa a cheltuit aproape 106 miliarde. — Lungimea căilor ferate în țările europene la sfârșitul anului 1910 urma următoarea: În Germania 61.000, în Austro-Ungaria aproape 46.000, (din care în Ungaria 21.000 kilometri), restul în Austria, Bosnia și Herțegovina) în Anglia 37.000, în Rusia 59.000, în Franța 49.000, Italia 17.000, Elveția 4.000, România 3.600, Bulgaria 1.700 Grecia 1.500, Sărbia aproape 800 kilometri.

La fondul Victor și Eugenia Tordășianu pentru înzestrarea fetelor sărace al Reuniunii meseriașilor sibiieni, au mai dăruit: *Ionu Stanoș*, paroh (Vurpăr) 20 bani, *Petra Moga*, elev în curs. IV. al școlii de sedetă (Budapesta) 40 bani, *Iuliu Josan*, candidat de preot (Brăznoie) 1 cor., *Simeon Piso*, c. și r. locotenent auditor și soția sa *Elisaveta n. Bergleiter* 3 cor., *Vas. Popovici*, econom (Bințiș) și fiica sa *Lucretia*, abs. a școlii oiv. 1 cor., *văd. Maria Morariu n. Muntean* (București—Saschiz), aplicând pe fiul său *Eugen* la oratoria I. *Petrescu* 50 bani, *Zah. Costea*, econ. (Măgurele), aplicând pe fiul său *Bacur* la strugarul *Groispeck* 20 bani, *Vasile Băncilă*, inv. oritor 50 bani, *Teodor M. Gherman*, vigil silvanal (Poșaga-de-sus) 2 cor. și *Ioan Dobro*, inv. (Căpâlna) 50 bani.

Petrecere în Caransebeș. Casina română din Caransebeș aranjează din prilejul jubileului de 40 ani a existenței sale Duminec în 21 Octomvrie (8 Nov.) 1912 în sala Hotelului „*Pomul Verde*“ (Licht-neckert) o serată literară — muzicală împreună cu dans. Începutul la 8 ore seara.

Femea — polițist. Locuitorii din Los Angeles în California sunt cei dintâi și deocamdată unici cetățeni din lume, care se pot lăuda că au o femeie în slujba de polițist. Femeia aceasta, cu numele *Alice Stebbin-Wells*, își împlinește funcțiunea nu numai cu multă energie, ci și cu deosebit tact. Poparațiunea din Los Angeles afirmă, că ordinea publică a orașului din California nu lasă nimic de dorit.

Teatru.

Atăzi, Luni, se dă comedia: „*Der gutschitzende Frack*“, iar mâine, Marți, opereta „*Fledermaus*“ de Strauss.

Cărți și reviste.

Calendar. Am primit la redacție „*Calendarul național*“ al „*Foii Interesante*“, pe anul 1913 (anul VII) cu bun text literar și cu multe ilustrațiuni, și calendarul „*Păcălici*“, anul I cu chipuri și multe glume. Tipărite ambele în Orăștie, „*Tipografia Nouă*“ I. Moța. Se pot comanda la toate librăriile.

Biserica Ortodoxă Română nr. 6. din Septemvrie 1912 cuprinde: *Moniste*, de Arh. T. Ploșteanu. Interpretări de cavinte, de C. Erbeianu. Catolicismul și românismul. Apologiei creștinismului în veacul al doilea. Genealogia Mântuitorului Hristos, de G. V. Dănuș. Progres sau regres, de Pr. Ștefanescu. Caracterul general al poeziei și forma versului la evrei, de Badea Mangăr. Regulamentul interior al consistorului superior bisericesc modificat. Cuvântare pronunțată de I. P. S. Mitropolit Pimen al Moldovei. Bibliografie. Donațiuni.

Concurs.

Pentru conferirea unui stipendiu de K. 3000 adesea trei mii coroane, „*Reuniunea femeilor române din Sibiu*“ publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare. — Stipendiu se conferă pentru cercetarea unui curs de țesut la o școală specială din străinătate. Pot concura numai fete ori dame văduve. Vor fi preferate reflectantele, cari au absolvit și pedagogie, și cele cari au cunoștință de limbi.

Informațiuni se pot primi dela comitetul „*Reuniunii femeilor române din Sibiu*“.

Sibiu, în 20 Octobrie 1912.

Maria Cosma
prezidentă.

Dr. Ilie Beu
secretar.

Nr. 957/1912 prot.

(371) 1-3

Nr. 574/1912.

368 3-3

Concurs.

Pentru întregirea postului al II-lea de învățător dela școala confesională gr.-ort. română din **Cincul mare**, protopresbiteratul **Agnitei**, se publică concurs cu termen de **30 de zile** dela prima apariție în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt următoarele:

Salar fundamental 1000 cor., precum și cvinvenalele prescrise de lege, cari se vor ridica din cassa bisericii, cvartir în natură și grădină.

Concurenții vor avea să dovedească, că au cvalificațiunea prescrisă de lege și că sunt cântăreți buni.

Preferiții vor fi aceia cari sunt capabili de a instrua și conduce un cor care să cânte în Dumineci și sărbători la serviciul divin.

La caz că între concurenți ocără și de aceia, cari au servit și în alte comune ca învățători acestia trebuie să alăture la cererile concursuale și atestate despre anii de serviciu.

Se notează că studiile secundare (cântările bisericești, economia, gimnastica, desenul și excursiunile școlare) se vor distribui între ambii învățători după cum se va afla de bine înțelegere cu directorul școlar.

Cererile concursuale înzestrate cu documentele trebuincioase să se înainteze în termenul deschis oficiului protopopesc, iar concurenții, pe lângă prealabila încuviințare a acestuia să se prezenteze în vreo Duminecă sau sărbătoare în biserică spre ași arăta des-teritatea în cântări și a face cunoștință cu poporul.

Concursurile intrate după termen și a-celea din cari lipsesc documentele cerute, nu se vor lua în considerare.

Agnita, în 11 Octomvrie 1912.

Oficiul protopopesc gr.-ort. român al Agnitei, în înțelegere cu comitetul parohial concernenț.

Ioachim Muntean
protopop.

A apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană**

I. Enescu:

Cooperativele sătești

Felul și însemnătatea lor.

Prețul Cor. 150, porto 5 fil.

Concurs.

Pentru ocuparea postului învățătoresc la școala confesională gr.-ort. română din **Er dósângeorgiu**, protopresbiteratul **M.-Oșorheiu**, se escrie concurs cu termen de **15 zile** dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt: 1000 coroane, și anume dela biserică și popor 700 cor. și dela Preaven. Consistor archidiecezan 300 coroane. Cuartir și grădină în natură.

Alesul să îndatorează fără remunerație specială a conduce elevii la biserică în Dumineci și sărbători și a cânta cu ei la sf. li turgie, și a-i instrui în grădinărit.

Dacă va forma un cor cu adulții va fi remunerat deosebit.

Concurenții au să-și înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare sub-semnatului oficiu protopopesc în termenul des-chis și să se prezinte în vre o Duminecă ori sărbătoare spre a face cunoștință cu poporul. Cei cu cunoștințe muzicale vor fi preferiți.

Murăș-Oșorheiu, 6/19 Oct. 1912.

Oficiul protopresbiterat în conțelegere cu comitetul parohial

Stefan Russu
protopop

Aviz.

☛ Să sprijinim arta română. ☛

Aduc la cunoștință on. public, că după un serios studiu ce am făcut bisericilor mari, cu ajutorul Prea Ven. Consistor din Sibiu, m'am stabilit în comuna mea Agârbiciu, tr. Mediaș, unde primesc în lucrare orice pictură în ulei fin, ca: Iconostase, orice icoane și mărimi, cruci, prapori, hramuri pentru școli, praznicare, ori ce renoiri — tot felul de aurituri până la cel mai fin aur veritabil, cu prețurile cele mai favorabile. În timpul de toamnă și iarnă ori ce icoane portative (mobile) care le pot executa acasă, le lucrez cu preț foarte moderat.

Pentru lucrurile mele posed numeroase atestate de mulțumire.

Cu deosebită stimă

Nicolae Baci,
pictor bisericesc.

(46) 39—

(Agârbiciu—Sz. Egerbegy.)

A apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană în Sibiu**

Din carnetul unui dascăl.

Studii și articole

de

Ion Mateiu.

Prețul cor. 150 + porto 20 fil.

oooooooooooooooooooo

☛ **Dentist** ☛

Virgil Muntean

Sibiu, Strada Măcelarilor,

în fața cu Tipografia și Librăria arhidiecezană, intrarea prin strada **Quer Nr. 22.**

(126) 30—

oooooooooooooooooooo

NOUȚĂȚI
surprinzător de ieftine!

Ghete pentru dame
de Box elegante și
moderne

K 8-50

Ghete pentru dame
din Chevreau ultima
modă

K 9-50

Cea mai mare fabrică din monarhie.
130 filiale proprii.

Calitatea cea mai bună,
elegante și valoroase ghetele

TURUL.

Turul,

fabrică de ghetes, societate pe acții
Cea mai mare fabrică a monarhiei
Filiala: SIBIU.

(311) 2-2

Ghete pentru băr-
bați Style american
elegant și durabil

K 11-50

Ghete pentru băr-
bați din piele Box
modern și durabil

K 10—

==== Serviciu prompt și conștientios. =====

Prima fabrică transilvană

ces. și reg. privilegiată

de casse de fier și oțel,

și

lăcătușerie de artă și construcție,

instalată cu putere electrică.

E. Purece,

Sibiu — Nagyszeben

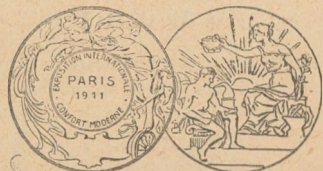
Strada Faurului 19 (Schmidgasse)

(138, 14-20)

==== Cataloage de preț gratis și franco. =====

REVERENZI!

Premiat:

Expoziția internațională de modă,
Paris 1911: Grand Prix și m. de aur.

La „Croitoria Universală” I. PETRASCU

Sibiu, strada Cisnădiei 30. — Telefon Nr. 172.

==== Bogat asortată cu cele mai bune și fine stoffe se primesc și execută =====

Reverenzi pentru on. preoți

în cele mai bune condițiuni. — Croială modernă. — Serviciu solid și grabnic. —

Pentru lucru se garantează. — Prețuri moderate.

(472) 15—

==== Spriginiți industria română. =====

Premiat:

Expoziția universală din Roma
1911: Grand premiu și med. de aur.